

DOEL EN MOGELIJKHEDEN VAN DOORZAAIEN NA UITWINTEREN GRASLAND

H. Everts

Mede als gevolg van verschil in gebruikswijze en bemesting kan blijvend grasland nogal schade ondervinden van strenge en langdurige winters. De wintervastheid van de grassen is hierbij van groot belang. De mengsels bestaan vaak voor een belangrijk deel uit engels raaigras, dat bij intensief gebruik gevoelig kan zijn voor uitwintering.

Daarnaast zal ook een aantal andere factoren een rol spelen, zoals bijvoorbeeld datum van maaien/weiden van de laatste snede (vooral laat maaien), het stikstofbemestingsniveau en het tijdstip van de laatste gift. Ook van belang zijn de wijze en het tijdstip van drijfmest aanwenden in de winter.

Waarom doorzaaien

Genoemde factoren kunnen tot gevolg hebben dat vooral engels raaigras verzwakt het winterseizoen ingaat. Na een strenge winter zal hierdoor het aandeel engels raaigras sterk kunnen teruglopen. Dit heeft dan een matige of slechte zodedichtheid tot gevolg. Dit kan leiden tot produktieverlaging, vooral in de eerste snede. Ook kunnen zich in een open zode vrij snel matige grassoorten en onkruiden gaan ontwikkelen (straatgras, kweek en muur). Om een sterke veronkruiding te voorkomen moeten deze ongewenste planten bestreden worden. Bij gunstige omstandigheden voor de aanslag van het graszaad is het mogelijk in het voorjaar met een doorzaaimachine het aandeel engels raaigras weer te vergroten. Wanneer (omstandigheden en tijdstip) het beste kan worden doorgezaaid is onvoldoende bekend. Ook het criterium voor het besluit tot doorzaaien staat niet voldoende vast. Dit hangt niet alleen af van het percentage engels raaigras en de verdeling daarvan. Belangrijk is ook de mate waarin bijvoorbeeld kweek en straatgras aanwezig zijn en de verdeling daarvan over de grasmat.

Onderzoek

Om het effect van doorzaaien op het aandeel engels raaigras in het totale bestand vast te

Met doorzaaien van grasland onder gunstige omstandigheden kan het aandeel engels raaigras in een open zode weer op peil gebracht worden.

Sod seeding in an open sward under good conditions, makes it possible to bring back the share of perennial ryegrass to its former level.

stellen bij verschillende tijdstippen van doorzaaien, is in 1987 onderzoek gestart. Er zijn twee proeven opgezet op percelen die in het najaar van 1986 de botanische samenstelling hadden zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Botanische samenstelling van twee percelen in procenten

Perceel nr./field no.	58-8	75-5
Bezettingsgraadsward density	95	95
Engels raaigras/perennial ryegrass	71	50
Ruwbeemdlough meadow grass	6	4
Veldbeemdlsmooth meadow grass	—	—
Timothee/timothy	1	—
Kweeklough grass	4	4
Straatgras/annual meadow grass	8	39
Geknikte vossestaart/A. geniculatus	—	1
Muur/chick weed	3	2
Paardebloem/dandelion	6	—
Herderstasje/shepherd's purse	1	—

Table 1 Botanica/ composition of two fields (%)

In het voorjaar van 1987 is op 2 april een schatting gemaakt van de zodebedekking en het percentage engels raaigras. Het resultaat van deze schatting is weergegeven in tabel 2.

Tabel 2 Schatting zodebezetting en engels raaigras (%)

Perceel nr./field no.	58-8	75-5
Zodebezetting/sward density	60	66
Engels raaigras/perennial ryegrass	47	35

Table 2 Estimation of sward density and Perennial ryegrass (%)

Daarna is op vijf verschillende data doorgezaaid (tabel 3, T1 - T5). Het eerste tijdstip is zo vroeg mogelijk gekozen (27 maart). Vervolgens zijn T2 tot en met T4 steeds zeven dagen later doorgezaaid. Om ook een erg late datum te hebben is het laatste doorzaaitijdstip verschoven naar 1 mei. Er is doorgezaaid met een BG 3-mengsel en een zaaizaadhoeveelheid van ca. 30 kg per ha.

Resultaat

In het voorjaar en in de nazomer is de botanische samenstelling geschat. Er is geen opbrengstbepaling gedaan. Het perceel is normaal in gebruik geweest als praktijkperceel. In maart is 26 m³ runderdrijfmest per ha aangewend.

Er zijn zes sneden geoogst, waarvan de derde voor de voederwinning. Verder is er geweid met melkvee en jongvee.

Perceel 75-5 bleek bij de beweiding zodanig te worden beïnvloed dat verdere waarnemingen niet zinvol waren (looppaden in de lengterichting over een groot deel van het proefveld en vertrapping van de zode). De waarnemingen betreffen dan ook alleen perceel 58-8. De gegevens zijn in tabel 3 vermeld. In het voorjaar is er gespoten tegen muur, paardebloem en herderstasje. Puntsgewijs kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt.

Tabel 3 Verloop van de botanische samenstelling op perceel 58-8 bij verschillende doorzaaidata in percentages (totaal is 100 %)

Behandeling (doorzaaien)	Tijdstip waarneming ¹⁾	Zode- dekking	Engels raaigras	Straat- gras	Kweek	Rest ²⁾
T0 (niet/ <i>not</i>)	herfst	95	71	8	4	10
	voorjaar	60	47			
	nazomer	77	67	28	2	3
T1 (27 maart/ <i>March</i>)	herfst	95	71	8	4	10
	voorjaar	60	47			
	nazomer	84	88	7	2	3
T2 (3 april)	herfst	95	71	8	4	10
	voorjaar	60	47			
	nazomer	79	92	5		2
T3 (10 april)	herfst	95	71	8	4	10
	voorjaar	60	47			
	nazomer	78	95	3		
T4 (17 april)	herfst	95	71	8	4	10
	voorjaar	60	47			
	nazomer	85	95	3	—	2
T5 (1 mei/ <i>May</i>)	herfst	95	71	8	4	10
	voorjaar	60	47			
	nazomer	70	79	19	—	2
<i>Treatment (sod seeding)</i>	<i>Observation date¹⁾</i>	<i>Sward density</i>	<i>Perennial ryegrass</i>	<i>Annual meadow grass</i>	<i>Cough grass</i>	<i>Other²⁾</i>

Table 3 Course of botanica/ composition for each seeding date in percentages (total = 100%)

herfst = herfst 1986/*autumn 1986*
 voorjaar = voorjaar 1987/*spring 1987*
 nazomer = nazomer 1987/*late summer 1987*

Rest = muur, paardebloem en herderstasjelother = *chickweed*, *dandelion* and *shepherd's purse*

De zodebedekking gedurende het winterseizoen is teruggedaan van 95 % naar 60 %.

Het percentage engels raaigras in het bestand is van 71 gedaald tot 47.

De doorzaaitijdstippen van begin tot half april hebben in deze proef het beste resultaat gegeven. Het percentage engels raaigras steeg van 47 in het voorjaar naar ca. 95 in de nazomer.

Vooraf straatgras heeft de plaats van engels raaigras ingenomen als er niet of te laat is doorgezaaid.

Conclusie

Het is niet mogelijk na één jaar een duidelijke conclusie te trekken omtrent het beste doorzaaitijdstip. Wel bleek dat het doorzaaien een gunstige invloed heeft gehad op het aandeel engels raaigras in het bestand met een zodebedekking van 60 % na de winter.

Uiteraard is een goede graslandexploitatie in het seizoen van grote invloed op het wel of niet

slagen van doorzaaien na uitwinteren. Dat betekent na doorzaaien niet te laat inscharen, zware maaisnede en vertrapping door vee voorkomen.

Er is meer onderzoek nodig voor vaststelling van goede criteria voor doorzaaien na uitwinteren. Ook het tijdstip van doorzaaien, de invloed van het gebruik en de weersomstandigheden vragen meer onderzoek.

Purpose and possibilities of sod seeding after severe winters on grassland

After a severe winter with a lot of winterdamage, sod seeding has a positive effect on the botanica/ composition. Good management of the grassland after sod seeding is of great importance for keeping a good sward quality. Further research is necessary to develop criteria which establish the right moment for sod seeding.